

Financieel misbruik van ouderen

Advies- en Meldpunt huiselijk geweld,
kindermishandeling en ouderenmishandeling

Ouderen zijn in hun verzorging vaak deels of volledig afhankelijk van anderen. Daardoor zijn ze kwetsbaar voor allerlei vormen van misbruik, zoals financieel misbruik. Naar schatting zijn er jaarlijks 30.000 ouderen het slachtoffer van financieel misbruik. De plegers zijn vaak familieleden, mantelzorgers, professionals of vrijwilligers uit de directe omgeving van de oudere.

Veel oudere mensen hebben de stap naar het digitale tijdperk niet gemaakt en laten hun financiële en administratieve zaken over aan iemand anders. Het bankfiliaal om de hoek is er niet meer en ze zijn niet bekend met nieuwe betaalwijzen. Vaak is er binnen een partnerrelatie een taakverdeling geweest, waarbij één van de partners de geldzaken regelt. Na overlijden blijft de overgebleven partner in onwetendheid of onbekendheid achter en neemt bijvoorbeeld een familielid deze taak op zich. Alleenwonende ouderen zijn vaak extra kwetsbaar. Ook allerlei fysieke en mentale beperkingen kunnen een reden zijn waarom ouderen hun financiële belangen door iemand anders laten behartigen. Meestal zijn dit beperkingen in het horen, het zien, in de mobiliteit, of beperkingen door dementie of een hersenbloeding.

Wat is financieel misbruik?

Financieel misbruik is het ongeoorloofd gebruik van de (financiële) bezittingen van een oudere. Voorbeelden zijn het wegnemen van geld, sieraden en goederen, maar ook extra pinnen met de bankpas van de oudere, gedwongen testamentwijziging of hypotheekopname door familieleden of bekenden van de oudere.

Financieel misbruik van ouderen vindt in allerlei gradaties plaats. De oudere kan beïnvloed worden om financiële handelingen te verrichten waar hij/zij niet zelf achter staat. De oudere is niet in staat om tegenwicht te bieden. Daarnaast kunnen ouderen gedwongen worden om geld en goederen af te staan. Dit gaat vaak gepaard met fysieke of psychische bedreigingen. Het kan ook gaan om frauduleuze handelingen zoals misbruik maken van de pinpas, innen van geld (belasting/toeslagen), misbruik maken van machtigingen en betalingen doen vanaf de bankrekening van de oudere.

Wat kunt u doen?

De meeste ouderen die financieel worden misbruikt praten er niet over. Ze weten niet dat het gebeurt of ze willen er niet over praten. Ze vergoelijken het gedrag van de dader, schamen zich of zijn bang. Oudere slachtoffers zijn niet altijd in staat om het financieel misbruik te stoppen. Ook kennen veel slachtoffers de weg niet naar hulpverleners of bemiddelaars.

Maakt u zich zorgen of herkent u signalen van financieel misbruik? Dan bent u vaak niet de enige die iets heeft gemerkt. Praat erover met iemand in uw omgeving die de oudere ook kent. Samen kunt u bepalen of er inderdaad iets aan de hand is en wat u het beste kunt doen.

Bespreek uw zorgen ook met de oudere. Dit is niet makkelijk, omdat u vaak niet weet wat er precies aan de hand is. Daarnaast kan een slachtoffer zich schamen en het probleem verborgen willen houden. Het kan ook zijn dat uw vermoeden niet klopt. Toch is het belangrijk om het gesprek aan te gaan. Zelf of met hulp van een professional. Als er wel sprake is van misbruik, kunt u samen de volgende stap bespreken.

Als u zich zorgen maakt en niet weet wat u kunt doen, kunt u ook altijd bellen met Veilig Thuis. Ook als u twijfelt. Juist als u twijfelt.

Signalen van financieel misbruik

- Betaalachterstand: huur, energie, zorgpremie, etc.;
- Geen geld hebben om bijvoorbeeld kleding te kopen;
- Ontbreken van hulpmiddelen zoals gehoorapparaat of bril;
- Aangesloten worden van gas en elektra;
- Brieven van incassobureaus;
- Weigeren informatie te geven over financiële omstandigheden;
- Onverklaarbare geldopnames of kosten;
- Verdwijnen van waardevolle spullen.

Tips om financieel misbruik te voorkomen

- Laat de oudere bijtijds vastleggen hoe hij of zij de zaken wil regelen, bijvoorbeeld in een levenstestament.
  - Als iemand anders de financiële belangen overneemt, laat dan een tweede persoon meekijken zodat er extra controle is.
  - Vraag de bank om een aparte huishoudrekening met een eigen bankpas en pincode. Deze pas kan de oudere meegeven aan degene die boodschappen voor hem of haar doet.
  - Zorg dat de oudere op de bankrekening automatische incasso's instelt zodat vaste lasten automatisch worden betaald.
  - Vraag de bank naar meer mogelijkheden om financieel misbruik te voorkomen.
-

Veilig Thuis Utrecht

Als u te maken heeft met of getuige bent van geweld of verwaarlozing in huiselijke kring, kunt u daar altijd wat aan doen. Of het nu om uzelf gaat of iemand anders. Of u nu vermoedens heeft of het zeker weet. Uw zorgen delen is een belangrijke eerste stap. Hoe groot of klein deze zorgen ook zijn. Bel Veilig Thuis.

Veilig Thuis is het advies- en meldpunt huiselijk geweld, kindermishandeling en oudermishandeling en het regionale meldpunt binnenlandse mensenhandel. Iedereen kan bellen of mailen met Veilig Thuis. Kinderen, jongeren, volwassenen en ouderen. U kunt vragen stellen of uw zorgen delen. De medewerker luistert aandachtig. Hij zet alles met u op een rij en geeft advies. Als u wilt, kunt u ook anoniem blijven. Ook professionals kunnen bij Veilig Thuis terecht voor advies of een melding.

Veilig Thuis Utrecht

Tiberdreef 8
3561 GG Utrecht
Postbus 13060
3507 LB Utrecht

Meer over Veilig Thuis Utrecht leest u op www.veiligthuisutrecht.nl.

In de provincie Utrecht is Veilig Thuis onderdeel van Samen Veilig Midden-Nederland.
©Stichting Samen Veilig Midden-Nederland, 2018

Veilig Thuis Utrecht
0800 2000 (24/7, gratis)
veiligthuis@samens-veilig.nl